

OLIMPIADA DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ

Etapa județeană

19 martie 2022

Clasa a XI -a

Varianta 1

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Eseul sau răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.
- Timp de lucru: 3 ore.
- Total: 100 de puncte.
- Nu se acordă puncte din oficiu.

Citește cu atenție textele de mai jos:

A . 87. De moartea lui Ștefan vodă celui Bun, vă leato 7012 (1504)

Nu multă vreme, dacă s-au întorsu Ștefan vodă de la Pocutia la scaunul său, la Suceava, fiindu bolnav și slabu de ani, ca un om ce era într-atâtea războaie și osteneală și neodihnă, în 47 de ani în toate părțile să bătea cu toții și după multe războaie cu noroc ce au făcut, cu mare laudă au muritu, marți, iulie 2 zile.

*Fost-au acestu Ștefan vodă om nu mare de **statu**, mânios și de grabu vărsătoriu de sânge nevinovat; de multe ori la ospete omorâea fără județu. Amintrilea era om intreg la fire, neleneșu, și lucrul său îl știia a-1 acopieri și unde nu gândii ai, acolo îl aflai. La lucruri de războaie meșter, unde era nevoie însuși se vârâia, ca văzându-l ai săi, să nu să îndărăpteze și pentru aceia raru război de nu biruia. **Și unde-1** biruia alții, nu pierdea nădejdea, că știindu-să căzut jos, să rădica deasupra biruitorilor. Mai apoi, după moartea lui și ficiorul său, Bogdan vodă, urma lui luasă, de lucruri vitejești, cum să tâmplă din pom bun, roadă bună iese.*

Iară pre Ștefan vodă l-au îngropat țara cu multă jale și plângere în mănăstire în Putna care, era zidită de dânsul. Atâta jale era, de plângea toți ca după un părinte al său, că cunoștia toți că sau scăpatu de mult bine și de multă apărătură. Ce după moartea lui, până astăzi îi zicu sveti Ștefan vodă, nu pentru sufletu, ce este în mâna lui Dumnezeu, că el încă au fostu om cu păcate, ci pentru lucrurile lui cele vitejești, carile niminea din domni, nici mai nainte, nici după aceia l-au ajunsu.

Fost-au mai nainte de moartea lui Ștefan vodă într-aceiași anu iarnă grea și geroasă, câtu n-au fostu așa nici odinioară, și decii preste vară au fostu ploii grele și povoai de ape și multă înecare de apă s-au făcut.

Au domnitu Ștefan vodă 47 de ani și 2 luni și trei săptămâni și au făcut 44 de mănăstiri și însuși țiitoriu preste toată țara.

Iară cându au fost aproape de sfârșitul său, chemat-au vlădicii și toți sfetnicii săi, boierii cei mari și alți toți câți sau prilejitu, arătându-le cum nu vor putea ținea țara, cum o au ținut-o el, ci socotindu din toți mai puternicu pre turcu și mai înțeleptu, au datu învățătură să să închine turcilor. Și decii au stăut la domnie fiiu-său, Bogdan vodă cel Grozav și Orbu.

Grigore Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*

B.

Actul III

Scena VIII

(Din partea dreaptă intră Sfatul țării, se închină și s-așează în jețuri.)

ȘTEFAN: Ce de judecăți am vânturat împreună... *(Intră ostași prin partea stângă din fund.)* Ce de bătălii... *(La sfetnici.)* Senini și fără interes... *(La ostași.)* Cu patimă și cu interes... Și toate cu aceeași țință... Signore, treci de partea astălaltă... *(Intră paharnicul Ulea și clucerul Moghilă prin dreapta.)* A! Paharnice... scumpa dumneavoastră sănătate...

PAHARNICUL ULEA: Abia mă țin picioarele...

ȘTEFAN: Schimbă-le cu ale mele... Fii, mă omule, tânăr, voinic, ca un brad, fii ca mine... Ei, oleacă suflarea... oleacă piciorul... oleacă de căldură... oleacă încheieturile... dar încolo... aproape nimic... *(Încearcă sabia.)* Nu vrea să iasă... Nu vreau să vrea să iasă... Și de ce-aș vrea? *(Către Ulea.)* Să spui feciorului tău să nu stea cu capul în jos... Signore, mută-te în partea astălaltă... *(Bogdan vine din fund trist, îmbrăcat în zale de sus până jos, cu mai mulți ostași.)* Pe cine zăresc? Pe tine te mai așteptam... *(Ștefan se suie în jețul cu stemă din dreapta tronului. Bogdan dă să-i sărute mâna. Ștefan îl oprește.)* Prea e caldă și nădușită... Așteaptă să se răcească... *(Către doamnă și Bogdan.)* Ce tresăriți?... Da, văz o doamnă care se plimbă pe lângă castel...

DOAMNA MARIA *(îndurerată)*: Nu e nimeni, măria-ta!

ȘTEFAN: Nimeni... *(Doftorul Șmil se pleacă la urechea domnului. Îi șoptește ceva.)* N-ai grije... Voi fi al tău sau al doamnei...

DOFTORUL ȘMIL: Al doamnei?... Al doamnei Maria, măria-ta...

ȘTEFAN *(se ridică din jeț)*: Maria și Moldova e totuna... Ostași, boieri, curteni, v-am adunat aci să stați mărturie după ce n-oi mai fi. Sunt patruzeci și șapte de ani... mulți și puțini... de când Moldova îmi ieși înainte cu mitropolit, episcopi, egumeni, boierii răzăși și țărani, în Câmpul de la Direptate, și cum vru Moldova așa vrusei și eu. Că vru ea un domn drept, și n-am despuiat pe unii ca să îmbogățesc pe alții... că vru ea un domn treaz, și-am vegheat ca să-și odihnească sufletul ei ostenit... că vru ea ca numele ei să-l știe și să-l cinstească cu toții, și numele ei trecu granița, de la Caffa până la Roma, ca o minune a Domnului nostru Isus Cristos...

HATMANUL ARBORE: Numele tău, măria-ta!

TOȚI: Așa e!

ȘTEFAN: Nu... nu!... Eu am fost biruit la Războieni și la Chilia, Moldova a biruit pretutindenea! Am fost norocul, a fost tăria!... Sunt bătrân... *(Se întoarce și privește grupul unde stau paharnicul Ulea, stolnicul Drăgan și Jitnicerul Stavăr.)*

MULȚIMEA: Nu! nu!

ȘTEFAN: Oh! pădure tânără!... Unde sunt moșii voștri? Presărați... la Orbic, la Chilia, la Baia, la Lipnic, la Soci, pe Teleajen, la Racova, la Războieni... Unde sunt părinții voștri? La Cetatea-Albă, la Cătlăbugi, la Scheia, la Cosmin, la Lențești... Unde sunt... bătrânul Manuil și Goian, și Știbor, și Cănde, și Dobrul, și Juga, și Gangur, și Gotcă, și Mihai Spătarul, și Ilea Huru comisul, și Dajbog pârcălabul, și Oană, și Gherman, și fiara paloșului... Boldur?... Pământ!... Și pe oasele lor s-a așezat și stă tot pământul Moldovei ca pe umerii unor uriași! *(Se oprește ostenit.)* Suflarea... Bătrânețea ... *(Săgetează cu privirile grupul lui Ulea.)* C-am cercat să unesc Apusul într-un gând, că zic că sunt creștini, și trimeșii mei au bătut din poartă în poartă, rugându-se mai mult pentru ei

ca pentru noi, să lase războaiele de zaviste și să se ridice împotriva primejdiei obștești a creștinătății... Le trebuia un om?... Era... A fost... Acum e bolnav... Văzând că rămâi cu făgăduielile, am căutat să unesc Răsăritul. (*Fulgeră, plouă repede.*) Ș-am trimes la unguri, la leși, la litvani, la ruși, la tătari... Au făcut cărări bătând drumurile pustii oamenii mei, și degeaba. Învoieli cu peceti-n calapoade, iscălituri fudule... Și praful s-a ales de învoieli. Vladislav, un molâu, un întristat; Alexandru, un fudul, un iagelon, o slugă a popii de la Roma; Ivan, un năuc, căzut în copilărie... (*Un tunet urmat imediat de un trăsnet.*) Când voi fi în fața lui, voi îndrăzni să-i zic: "Doamne, tu singur știi ce-a fost pe inima mea, că-n tine am crezut, că nici o deșărtăciune nu s-a lipit de sufletul meu, că am stat zid neclintit în fața păgânilor... Dar toți m-au părăsit... Doamne, osândește-mă după păcatele mele, ci nu mă osândi de pacea cu turcii spre mântuirea sărmanului meu popor!" (*Fulgere și tunete.*) Bogdane, turcii sunt mai credincioși ca creștinii cuvântului dat... Țineți minte cuvintele lui Ștefan, care v-a fost baci până la adânci bătrânețe... că Moldova n-a fost a strămoșilor mei, n-a fost a mea și nu e a voastră, ci a urmașilor voștri și-a urmașilor urmașilor voștri în veacul vecilor... Ah!... Nimic... Bătrân, bolnav și neputincios... Mantia asta e prea grea... S-o poarte altcineva mai tânăr... (*Mișcare în mulțime. Mirare.*) Bogdane!... (*I-o pune pe umeri.*) Și voi, mărturie a ceea ce ați văzut, spuneți țării (*tunetele se întesc*) că voința mea e să se ungă Bogdan de când sunt în viață... Că voința mea și-a ei a fost pururi una... (*Capetele boierilor se pleacă în semn de ascultare.*) Signore, dă-mi mâna. (*Ștefan trage pe Bogdan spre tronul Moldovei.*) Bogdane... vino... suie-te... așează-te... pune coroana... Bine... (*Îngenunche.*) Doamne, binecuvântează... (*Dă să-i sărute mâna.*) Ah!... (*Se rostogolește de pe treptele tronului în brațele Mariei și-a doftorului Cesena.*)

MARIA: Ștefane!

DOFTORUL ȘMIL: Altfel nu s-ar fi putut.

HATMANUL ARBORE: A murit?

CLUCERUL MOGHILĂ: Cine să moară? Soarele nostru n-a apus încă!

Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Apus de soare*

Subiectul I- 30 de puncte

Răspunde prin enunțuri la fiecare dintre cerințele date.

- 1) Ilustrează, prin exemple selectate din ambele texte, două particularități ale limbajului utilizat în aceste texte. 6 puncte
- 2) Evidențiază o asemănare și o deosebire în construirea imaginii domnitorului în textele date. 6 puncte
- 3) Prezintă comparativ raportul dintre stilul direct și cel indirect în cele două texte. 6 puncte
- 4) Comentează, în minimum 50 de cuvinte, exclamația: *Soarele nostru n-a apus încă!* 6 puncte
- 5) Susține, în cel puțin 50 de cuvinte, o opinie despre rolul premonitoriu al fenomenelor naturii, prin referire la unul dintre textele date. 6 puncte

Notă: Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte. Pentru conținut, vei primi 25 de puncte, iar pentru redactare, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare, logica înlănțuirii ideilor, ortografia, punctuația, respectarea precizării privind numărul de cuvinte).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II- lea- 35 de puncte

Imaginează-ți că ai fost unul dintre boierii credincioși domnitorului, prezent la reunirea sfatului țării în care Ștefan cel Mare, înaintea morții, și-a impus voința în fața boierilor și i-a predat tronul fiului său, Bogdan!

Redactează un text de 150 – 300 de cuvinte, care să reprezinte o scrisoare trimisă de tine fiului tău, aflat peste hotare, în care se prezintă această experiență, valorificând cele două texte din perspectiva conștiinței istorice și spirituale exemplare a voievodului, care i-au justificat cinstirea ca sfânt de către popor.

Pentru **conținut** vei primi **30 de puncte**, pentru **redactare** – **5 puncte**: utilizarea limbii literare – 1 p.; logica înlănțuirii ideilor – 1 p.; ortografia – 1 p.; punctuația – 1p, lizibilitate – 1 p.

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să se încadreze în limita minimă de cuvinte.

Subiectul al III-lea -35 de puncte

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte în care să ilustrezi relația dintre istorie și literatura cultă, utilizând ca suport textele de mai sus și valorificând experiențele tale culturale.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: ipoteza, constând în formularea tezei/a punctului de vedere cu privire la temă, argumentația (cu 4 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și concluzia/sinteza.

Pentru **conținut** vei primi **30 de puncte**, pentru **redactare** – **5 puncte**: utilizarea limbii literare – 1 p.; logica înlănțuirii ideilor – 1 p.; ortografia – 1 p.; punctuația – 1 p.; lizibilitate – 1 p.

Notă : Pentru **conținut** vei primi **30 de puncte**. Pentru **redactare** vei primi **5 puncte** (organizarea ideilor în scris – 1 punct; abilități de analiză și argumentare – 1 punct; utilizarea limbii literare – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct.)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să se încadreze în limita minimă de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate, nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.

